

EU-NYTT/ INFO FRÅN KEMI

Hårdare klassificering av ämnen

EU-kommissionen har kommit med den 29:e ändringen till substansdirektivet. Ändringsdirektivet innehåller 459 nya klassificeringar och 437 ändringar av gamla klassificeringar. En klassificering kan gälla ett ämne en hel grupp av ämnen. Av de nya klassificeringarna är det endast 58 stycken som finns med på EINECS-listan. De övriga klassificeringarna gäller ämnen som inte var kända i EU vid den stora inventeringen som avslutades i september 1981. Tidigare ämnen som fått ny klassificering är framförallt vissa bekämpningsmedel som nu anses betydligt mer hälsofarliga. En annan nyhet är den undre halten för när ett ämne ska anses miljöskadligt. Enligt den tidigare schablonen var inget ämne miljöskadligt i halter under 0,25 procent. Nu har 48 ämnen pekats ut som miljöfarliga även i lägre halter, ända till 0,25 ppm. Det omdebatterade konserveringsmedlet Triclosan tillhör också de ämnen som fått en sänkt nivå: 0,025 procent. Dessa drygt 800 ändringar/tillskott ska föras in i bilaga 5 och 6 till KemI:s föreskrifter om klassificering och märkning, KIFS1994:12 och träda i kraft senast 31 oktober 2005. Direktiv 2004/73/EG finns på KemI:s webbplats, Klassificering och märkning/ Regler/EG-direktiv.

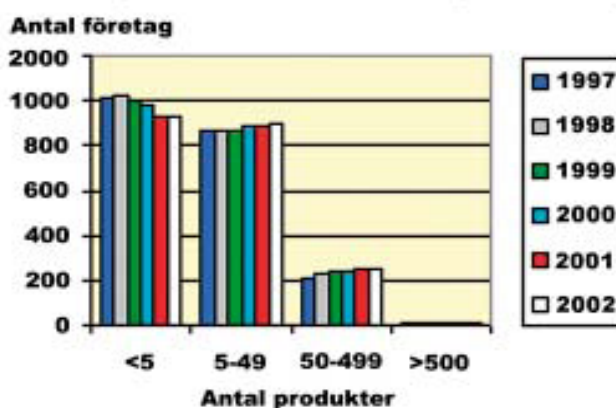
Allt fler företag väljer att importera kemiska produkter via en agent

Alla kemiska produkter som importeras till eller tillverkas i Sverige i mer än 100 kg ska vara anmälda till produktregistret. Det är drygt 2000 företag som gjort det. De flesta företag importerar eller tillverkar ett fåtal anmälningspliktiga produkter. Företag som har endast **en produkt** anmält till KemI:s produktregister har blivit färre de senaste åren medan antalet företag med mellan 5 och 500 produkter i sitt sortiment istället blir fler. Företag med flera produkter registrerade till KemI:s produktregister kan vara importörer av en kemikalie de behöver för sin egen tillverkning. Men företagen kan även

syssla med import av en specialprodukt för vidare försäljning, så kallat agentmedgivande. Anledningen till att företagen väljer att anlita en agent är att kemikaliehanteringen blir enklare. Företaget behöver inte tänka på att anmäla produkten till produktregistret och betala avgiften.

Totalt importerats eller tillverkas årligen ca 65 000 kemiska produkter enligt produktregistret. Importen överväger, endast ca 15 000 kemiska produkter tillverkas inom Sverige. Produktgrupper med stort antal produkter är färger och smörjmedel. Både den importerade råvaran och den färdiga färgen ska vara anmälda till produktregistret.

Antal produkter anmälda per företag

EU:s vetenskapliga kommitté vill förbjuda deka-BDE

EU:s vetenskapliga kommitté (CSTEE) underkänner slutsatserna i riskvärderingen av flamskyddsmedlet deka-BDE. Författarna av riskvärderingen menar att det krävs ytterligare studier för att visa att upphettning av bromerade flamskyddsmedel innebär en risk i produktionsledet. Men EU:s vetenskapliga kommitté hävdar att studierna räcker för att förbjuda deka-BDE redan nu. När bromerade flamskyddsmedel upphettas vid inblandning i plasten bildas dioxiner. Kommitén anser att halten dioxiner vid upphettning av deka-BDE överskrider rekommenderade gränsvärden 50 ggr och det

kan skada arbetarna i tillverkningsindustrin. Problemet uppkommer också när produkterna ska återvinnas eller skrotas. Kommittén pekar också på att deka-BDE omvandlas till de flamskyddsmedel (penta-BDE och okta-BDE) som EU redan beslutat förbjuda. Att EU tillåter fortsatt användning av flamskyddsmedlet deka-BDE, trots att det inte finns tillräckligt underlag för att fastslå att det är säkert, kritiserar även europeiska miljöorganisationer. Kritiken framfördes samtidigt som en rapport presenterades för kommissionen om industrins frivilliga program för utsläppsminskning. Rapporten konstaterar att textilindustrin har reducerat utsläppen med 80-90 procent men övriga industribranscher agerar långsamt.

SKÅNENYTT

Projektläge

Projekt 2004 – Tillsynskampanj: **Kemikaliehantering i skolor.**

Pressmeddelande skickades till samtliga massmedia enligt Länsstyrelsens sändlista i början på februari 2005. Meddelandet har fått en bra respons, främst av lokala tidningar som ges ut i nordöstra Skåne. En slutlig rapport från projektet (som skall skrivas av undertecknad) är av olika anledningar något försenad men kommer att tas fram och skickas till samtliga berörda i maj/juni månad 2005.

Temadagar 2005

I enlighet med kommunernas önskemål skall tre temadagar, med inriktning på delmålsåtgärder inom Giftfri miljö, anordnas under 2005. Seminariernas innehåll kommer så långt som möjligt koncentreras på de åtgärder **som berör just kommunerna** enligt Skånes miljömålsprogram för en giftfri miljö (finns samlade på Länsstyrelsens webbplats (www.m.lst.se)). Med anledning av särskilda kunskapsbehov kommer de förslagna temadagarna begränsas till delmål 1, 2 och 3.

Temadagarna avses omfatta följande delar:

- Utfasning av särskilt farliga ämnen – Mer kunskap och information enligt delmål 1, 2 och 3 i Giftfri miljö målet – 22 mars 2005 i Hässleholm

- Användning av PRIO-databasen i den operativa kemikalietillsynen - 7 juni 2005 i Lund.
- Utfasning av särskilt farliga ämnen vid provning och tillsyn. Miljömål i rättstillämpning. Miljöanpassad upphandling, (preliminärt) 15 november 2005 i Höör

Giftfri miljö, Temadag 1, 22 mars 2005

Den första temadagen för en giftfri miljö (uppföljningsträffen) ägde rum på Ramada Statt Hotell i Hässleholm och samlade ca 45 deltagare. Mona Blomdin-Persson, SNF:s miljöchef berättade bl a om de senaste nyheterna kring REACH- systemet, Gudrun Bremle, miljökemist från Lst i Jönköping klargjorde hur omfattande och invecklat arbetet kan vara för en giftfri miljö, Cajsa Wahlberg från Stockholms Vatten AB redogjorde för olika parametrar i avloppsvatten som bör vara av intresse vid kartläggning av spridningsvägar för utfasningsämnen, Jeanette Schlaucher och Susanne Henrysson från Lunds kommun berättade om hur man jobbar med utfasning av PCB i byggnader samt Carina Lif från Lst i Gävleborg och Linda Rosqvist från Lst i Skåne redogjorde om deras inventeringar av uppgifter rörande utfasningsämnen som olika företag redovisade till respektive Länsstyrelsen. Enligt deltagarna har samtliga föreläsningar varit mycket givande och bidragit till en ökad kunskap om bland annat vilka prioriteringar som bör göras inom Giftfri miljö området.

BESLUT AV INTRESSE

Miljööverdomstolen utvidgar kunskapskravet

I ett tillståndsmål beträffande befintlig och utökad verksamhet vid Skoghalls bruk i Hammarö kommun yrkade NV på att användningen av kemiska produkter skall kräva att en riskanalys skall vara genomförd på kemikalien. Miljööverdomstolen (MÖD) går på NV:s linje och fastslår att det följer av såväl försiktighetsprincipen och kunskapskravet att det är bolaget själv som har det huvudsakliga ansvaret för att nödvändig kunskap tas fram när denna saknas från tillverkare och leverantörer. Det är således inte tillräckligt att, såsom miljödomstolens villkor utformats, bolaget endast skall medverka

till att dokumenterad kunskap finns. Kunskapskravet bör dock begränsas, enligt MÖD. En skälig avvägning bör kunna uppnås genom att tillsynsmyndigheten ges en rätt att undanta ämnen för vilka dokumenterad kunskap inte erfordras på grund av att risken för utsläpp eller störningar är liten. (MÖD:s dom 2005-03-30, M 9408-02).

Regeringens beslut stred mot både direktiv och miljöbalk

Två danska bolag ansökte hos KemI om godkännande resp. fortsatt godkännande för sina bekämpningsmedel Roundup och Rambo. Det verksamma ämnet i produkterna utgörs av ämnet glyfosat. KemI biföll bolagens ansökningar men klassificerade samtliga produkter i behörighetsklass 2L. Vissa av produkterna har tidigare hänförs till klass 3. Som skäl för klassificeringen angavs att det finns risk för förorening av vatten vid användning av bekämpningsmedlen, speciellt när de används på hårdjorda ytor (hemmaträdgårdar). Bolagen överklagade KemI:s beslut men Regeringen avslag överklaganden. Detta upphävdes dock av Regeringsrätten. Uppdraget av det aktiva ämnet glyfosat just i bilaga 1 till direktiv 91/414/EEG innebär, enligt Regeringsrätten, att medlet har godkänts på gemenskapsnivå som verksamt ämne i bekämpningsmedel. KemI:s och regeringens beslut innebär att Sverige vid godkännandet ställt villkor som går längre än vad som är tillåtet enligt de EG-regler som skall tillämpas vid tillståndsprövningen. Då regeringens beslut strider mot direktiv 91/414/EEG och därtill anknutna direktiv, strider det även mot bestämmelserna i 14 kap. 14 § andra stycket miljöbalken. Regeringsrätten återvisar därmed regeringens beslut för fortsatt behandling. (Regeringsrättens dom 2005-04-04 i mål nr 3843-04 och 3846-04)

ÖVRIGT

Nya, ändrade bestämmelser inom kemikalieområdet

KIFS 2005:1

Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer

Ändring: 10 kap. 15 a §, bilaga 7, bilaga 8, bilaga 9 (OBS! jämför med KIFS 2004:6).

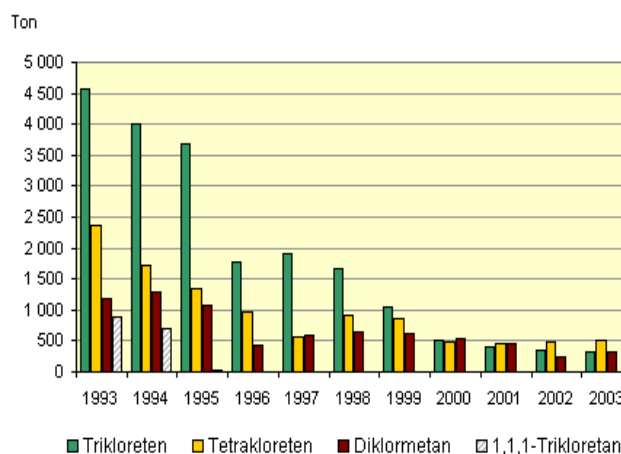
Nyckelord: nonylfenol, nonylfenoletoxilat, ämnen med strängt begränsad användning i bekämpningsmedel, ämnen som är infödda i bilaga 1 till direktiv 91/414/EEG, saluförbud och användningsförbud för bekämpningsmedel.

Förordning (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Senast ändrad genom **SFS 2004:716**.

Ändring: 28 §, Kemikalieinspektionens ansvar enligt EG-förordningar.

Litteraturtips

I årets rapport från KemI och SCB "Miljö- och hälsofarliga kemikalier" ingår bl a en specialstudie av användning av lösningsmedel sedan 1993.

Avveckling av klorerade lösningsmedel visar resultat. Läs mer på [SCB:s webbplats](http://www.scb.se/templates/publdb/katLista.asp?id=2125&produktnr=MI0504) under <http://www.scb.se/templates/publdb/katLista.asp?id=2125&produktnr=MI0504>

Jolanta Green
Projektsamordnare